

Wat is een 'sessie'?

lerse traditionele muziek speelt bij de Ieren een grote rol in het onderhouden van sociale contacten. Ieren komen samen in pubs, of gewoon bij elkaar thuis, om samen muziek te maken (en evt. te dansen). Een sessie is een moment waarop alle aanwezige muzikanten, meestal in een pub, kunnen aanschuiven om muziek te maken. Het woord 'sessie' vinden we ook terug in het woord 'jam-sessie' zoals die voorkomt in Jazz en Blues, hoewel er een fundamenteel verschil is tussen deze jam-sessies en de Ierse.

Het voornaamste verschil tussen een jam-sessie en een Ierse sessie, is dat er bij de eerste wordt geïmproviseerd. Er wordt een akkoordenschema afgesproken en de melodie-instrumenten kunnen zich hierop uitleven. Echter, bij een Ierse sessie worden 'tunes' gespeeld, die allemaal een eigen melodie en naam hebben. Deze tunes bestaan in het algemeen uit twee delen van acht maten, die ieder herhaald worden. Dus: $(8 \times 2) + (8 \times 2) = 32$ maten in totaal. Hier zijn weer heel veel uitzonderingen op, zoals tunes met 3, 4, 5 of zelfs 6 delen, of tunes waarbij de delen niet herhaald worden. Meer over tunes valt te lezen onder de sectie "Muzikale info over Ierse en Schotse folk: alles over tunes."

Waar en wanneer vinden sessies plaats?

Meestal vinden ze plaats in een pub. Met name op het platteland van Ierland fungeert een pub vaak als een soort huiskamer (heel veel pubs zijn vaak ook niet groter dan een huiskamer). Iedere zichzelf respecterende Ier heeft een stamkroeg en er zijn er in elk dorpje dan ook nogal wat te vinden. Vaak wordt er een bepaalde avond afgesproken waarop er tijd wordt gereserveerd voor een sessie. Dit heeft overigens ook met het toenemende toerisme te maken. Bezoekers willen graag een echte sessie zien, maar ze willen er niet op hoeven wachten. Om toeristen naar de kroeg te lokken worden er daarom sessies georganiseerd. Echter, stipt zijn de Ieren niet snel, dus als een sessie normaal om 9:00 uur begint, dan mag je blij zijn als om half 10 de eerste noten klinken. Op minder toeristische plekken is het ook wel gebruikelijk dat er gewoon spontaan muziek wordt gemaakt op een avond (daar is het uiteindelijk ook voor bedoeld).

Nu hebben we het nog alleen gehad over de sessies die plaatsvinden in Ierland. Echter, overal ter wereld tref je Ierse sessies aan. De Ieren hebben zich verspreid en hebben hun Ierse pubs overal mee naar toe genomen. Met name in de VS zijn er hele Ierse communities die hun traditie hoog proberen te houden. En met succes. Veel mensen die in aanraking komen met Ierse muziek vinden het leuk om naar te luisteren en vaak ook om zelf te spelen. Ierse sessies in andere landen bestaan dan ook vaak uit mensen uit dat land zelf. Zo ook in Nederland. Heel veel Nederlandse instrumentalisten hebben inmiddels Ierse muziek 'ontdekt'. De aantrekkelijkheid van Ierse muziek, is mede te danken aan de sessies. Vaak is het moeilijk om als je muziek maakt, andere mensen te vinden om mee samen te spelen, zonder dat je daarvoor meteen bij

een vereniging of band moet gaan. Als je Ierse muziek speelt, zoek je een sessie bij jou in de buurt en je kan gewoon altijd meedoen.

Ik speel zelf altijd in O'Ceallaigh Traditional Irish Music Bar in Groningen. Wil je weten of en welke sessies er bij jou in de buurt zijn, kijk dan op deze website.

Daarnaast is er nu ook een Ierse sessies Hyves pagina, waar Nederlandse sessiemuzikanten elkaar kunnen ontmoeten.

Hoe gedraag je je tijdens een sessie?

Iedere sessie heeft zo weer zijn ongeschreven regeltjes. Vaak gaat het zo: stel je komt in een sessie waar je nog nooit geweest bent, dan speel je wel gewoon de tunes mee die je kent, maar je wacht vaak even met zelf iets inzetten tot iemand die er vaker komt het aan je vraagt. Je kunt er nu voor kiezen om maar gewoon iets te beginnen, of je kan even zeggen watvoor tune je wilt gaan spelen (een jig, reel of iets anders) en evt. de toonsoort voor de aanwezige akkoordinstrumenten. Houd er rekening mee dat een sessie is om samen te spelen. Pas je daarom ook een beetje aan aan het niveau van de sessie. Als mensen je niet bij kunnen houden, speel dan iets langzamer. Als mensen niet zoveel tunes kennen, speel dan ook een aantal 'overbekende' tunes, waarvan je bijna zeker weet dat iedereen ze wel speelt. Een sessie is het leukst als er zoveel mogelijk mensen, zoveel mogelijk meespelen. Er is niets mis met af en toe een solo weggeven, maar niet de hele tijd. Verder is het ook gebruikelijk om even adem te halen tussen twee sets tunes in. Ten eerste kan iedereen zo even rustig een slok van z'n pint nemen en ten tweede geef je anderen ook de kans om een set tunes of een song in te zetten.

Dit is een hele korte samenvatting van de meest basale regeltjes tijdens een sessie. Uiteraard zijn het ongeschreven regels, die per persoon anders worden opgevat. Bovendien gelden voor iedere sessie weer andere regels. Houd daar dus altijd rekening mee als je ergens nieuw bent. Wil je nog wat meer weten over verschillende soorten sessieregeltjes, dan kan je bijvoorbeeld kijken op site van Folkies Unite, een Nederlandse site over 'algemene folksessies' (dus niet alleen Iers/Schots), of op sites (Engels) als deze, of deze, voor tips specifiek van toepassing op Schotse en Ierse sessies.

Kan iedereen zomaar meespelen?

Het is wel verstandig om wat voorbereid naar een sessie te gaan. Als je nog niet zoveel tunes kent (zeg maar, onder de 100), dan is de kans groot dat je vaak aan het luisteren bent, omdat er tunes gespeeld worden die je nog niet kent. Probeer vooral geen tunes mee te spelen die je niet kent. Dit geldt met name voor de melodie-instrumenten. Voor akkoordinstrumenten zoals gitaren, geldt dat ze een tune wel kunnen begeleiden, ook al kennen ze de tune niet echt. De akkoordenschema's van veel tunes zijn niet zo ingewikkeld en als je wat ervaring hebt met Ierse tunes begeleiden, dan kom je meestal een heel eind. Soms ook niet, want sommige tunes hebben onlogische, ingewikkeldere akkoordenschema's. Mocht dat gebeuren (dat hoor je als het goed is wel), stop dan ook met begeleiden, want dat kan de melodisten (is dat een woord?) alleen maar in de war brengen.

Het hangt er ook een beetje vanaf welk instrument je speelt of je zomaar mee kan doen. In sommige sessies wil men alleen traditionele instrumenten hebben spelen. Met een piano-accordeon zit je hierbij op de grens. Verreweg de meeste leren die accordeon spelen, bespelen de diatonische button-accordion (vaak de D/C# versie). In Nederlandse sessies zal iedereen je wel accepteren met een piano-accordeon (houd er wel rekening mee dat je Ã©Ã©n van de hardere instrumenten bent in de sessie en snel bijvoorbeeld fluiten en fiddles overstemt). Wees bij sessies in Ierland altijd een beetje op je hoede. Er zijn ook een aantal instrumenten die je praktisch nooit ziet in de Ierse muziek, zoals trompet en aanverwanten. Nu heb ik ook begrepen dat het erg moeilijk is voor een trompet om Iers te spelen. Wil je toch meedoen in een sessie, dan is het wel netjes om het even te vragen.

Instrumenten die je meestal tegenkomt in een 'traditionele' sessie zijn: fiddle (=viool), flute (=houten dwarsfluit), tin/low whistle, bodhrÃ¡n (=Ierse trommel), button accordion (=diatonische trekharmonica), concertina, uilleann pipes (de Ierse doedelzak), banjo, mandoline, bouzouki, gitaar en stembanden.

Instrumenten die wel in een sessie passen, maar minder vaak voorkomen, zijn harp, chromatische accordeon (piano- of knop-), zilveren dwarsfluit, mondharmonica, citern, cello, contrabas, hakkenbord en piano (en vast nog wel meer). Voor een aantal van deze laatste instrumenten, geldt vaak dat ze wel in de sessie passen, maar niet in de pub...

Is er een verschil tussen Ierse en Schotse sessies?

Niet veel in elk geval. Veel zaken die ik hierboven over de Ierse sessies heb gezegd, zullen dan ook voor de Schotse gelden. Het is logisch dat in een Schotse sessie overwegend meer Schotse folk wordt gespeeld dan in een Ierse, maar in beide soorten sessies komen beide stijlen voor. Schotse sessies zijn vaak wat vernieuwender dan Ierse, omdat er gemiddeld meer moderne tunes gespeeld worden (dit komt onder andere door de sterke band met Nova Scotia in Canada, waar een boel van deze moderne tunes worden geschreven). Verder is er geen groot verschil in instrumentarium, al wordt de piano-accordeon in de Schotse muziek meer als traditioneel instrument gezien dan bij de Ieren.